

دهرباره‌ی فیرکردنی وشو دهسته‌واژه‌ی نینگیزی له توانایی دواواوه‌ندی‌دا

د عبدالحمید یعقوب جبرائیل
پروفیسوری یاریده‌دهر، کولیجی ئاداب-زانکوی سه‌لاحه‌دین

پیشه‌کی

به‌ك له هویه سه‌ره‌کی به‌کان نرم بوته‌وه‌ی توانایی قوت‌باریه‌کاشان له ده‌چوال فوناهی دواناوهندی له زمان نینگیزی تمک ته‌تیا له لاسنی به‌ره‌مه‌یتیان زمان (تسه‌کردنو نووسیه‌وه) به‌لکو له لاسنی که‌یشتیش‌دا (یستزو خوینتفه‌نوه) کمته‌ وشو دهسته‌واژه‌ی زمانیه **vocabulary** ه‌ینچه‌وانه‌ی توانایان له روزانه‌ی بنجی به‌کان ریزمان که‌دباره تارلامیل به‌سه‌را باندازال بووین له تاکامی چالاک‌ی دو‌باره‌کر دنه‌وه‌یه‌کی چر **intensive repetition** به‌درزیاسی خوینتشدل سه‌ره‌تاسیرو ناوه‌ندی‌مانه‌وه‌وگر نکتیر بن هوی له لاوازی‌میش پشتگویی‌خس‌ی چالاک‌ی فیرکردن وشو دهسته‌واژه‌وه‌که‌چو کوری مامه‌له‌کر نه‌له‌گه‌ل له چالاک‌ی به‌که‌تمک ته‌تیا له کنسه‌مه‌به‌جی‌دا به‌لکو له لایهن زماره‌یه‌کی زوری ماموزستاکاتیش‌دا.

لیردا نووسر لم که‌چو کوری‌بانه‌که‌بووته‌هوی به‌ره‌وامپورن له‌م گیر وگرتفه‌ده‌کوتیتسه‌وه‌چه‌ند پیشناز یک‌ده‌خاته‌بهر چاو ماموزستایان زمان نینگیزی به‌هویاوه‌ی سوونیکیان ل‌ی وهر بگرن له‌و کاته‌ی لهر که‌فورسو پیروزه‌که‌بان له‌ته‌جا‌ده‌ندن.

ناوه‌و لکو‌گر نگی وشو دهسته‌واژه

دانه‌ زمانیه‌کان یاخود فهره‌ سگی‌یه‌تان، به‌ شیویه‌یه‌کی سه‌ره‌کی وشه‌کان، فۆرم یاخود شیویه‌ی ده‌ر بره‌ین **expression** تاییه‌ن عه‌زبان هه‌به‌که‌به‌ ناوه‌و لکو **content** یاخود واتا **meaning** به‌ستراونه‌وه. فۆرمیش که‌ده‌کرتی به‌ زیاتر له‌ شیویه‌ک بتویسری، به‌ فۆرمیه‌کان ده‌ره‌به‌ری و لکو **Would, 'd** که‌چی ناوه‌ر لک له‌که‌لتووری قسه‌که‌رال زمان ره‌نگه‌نکده‌اتومه. دانه‌کان فۆرهر ناوه‌ر وکیش شونیی تاییه‌ن عه‌زبان هه‌به‌ له‌ سه‌ردا، واته‌ دابه‌ش‌بوون **distribution**. ده‌ر بره‌ین واتاو دابه‌ش‌بوونیش له‌ ههر زمانیک‌دا نسوم رتسه‌ی تاییه‌ن

خویان هه‌به. بوغموونه، وشه‌ی **Iron** (فۆرم یا ده‌ر بره‌ین) له‌ نینگیزی‌جا به‌ گشتی به‌ واتای «ناسنه» (ناوه‌ر لک یا واتا) دیت. هه‌رومه‌ها به‌ واتای تووتوش دیت (دابه‌ش بوون)، که‌چی له‌ کوردی‌جا ته‌تیا واتای «ناسنه‌ده‌به‌خشیت».

مه‌به‌سه‌ختان له‌ وشو دهسته‌واژه‌ زمانیه‌کان له‌مانه‌ی خواره‌وه‌به.

(۱) وشه‌کان، و لکو **grin, hospital**.

(۲) به‌ش‌ه‌کان وشه، و لکو **untie له un**.

(۳) ده‌ر بره‌ین ل‌ی‌راوه‌کان، و لکو **The Tower of London, hap- py - go -lucky**.

(۴) ده‌ر بره‌ین زاراوه‌یه‌یه‌کان **Idiomatic expressions** و لکو **to be all at sea, to pull someone's legs, to look daggers at some, etc.**

تزیکی به‌نجیا وشو دهسته‌واژه‌ی و لکو راناوو **pronound** کاری یاریده‌ن و **auxillaries** هندن. لهرکی ریزمان ده‌ره‌برن **function** **words** گشت وشو دهسته‌واژه‌کان تر، و لکو ناوه‌و **nouns** کاری سه‌ره‌که‌سو و **main verbs** زۆریه‌ی لاس‌و‌ب‌ناوه‌و **adjectives** ناوه‌لکاره‌کان **adverbs** واتای که‌لتووری یاخود له‌ره‌هنگی ده‌ره‌برن **content words**.

فیربوون وشو دهسته‌واژه‌یه‌ی فیربوون دارشتن رتسه‌ سوودی کاره‌کی زۆر کهمی هه‌به‌ به‌بلام له‌ لایه‌کی ترموه‌ زالجوون به‌سه‌ر به‌ره‌م هه‌یتان رتسه‌ی ریزمان سوونیک‌ی له‌وتوی زویه‌نگه‌ر قسه‌که‌ر یا نووسه‌ر کوگایه‌کی وشو دهسته‌واژه‌ی نه‌یه‌که‌له‌ کال یه‌ویست پیر و بوچوونه‌کان یه‌ ده‌ر بره‌ین. له‌ راستی دا له‌و کاته‌ی که‌به‌ یه‌ ریزمان له‌وه‌ی ده‌توانین روون که‌به‌وه‌ زۆر کهمه، به‌ یه‌ وشو دهسته‌واژه‌ ناتوانین هیچ شیک روون که‌به‌وه، واته‌ یه‌گواز به‌وه‌ بوگوتیگر بیان خوینسهر. (ویلکینز ۱۹۷۸: ۱۱۱). پروسکه‌ی ناسی بریقیه‌ له‌ ته‌تیا چهنده‌ وشه‌به‌کی

له ده ننگي به پښتو ژباړي کې زېرمان ، ريزيون وشو کسان **word order** لږ ددرېت . له گڼل نه هم شا دا گويي گر يا خونږه به ناسان زى ده گات .

پړويته هاوسه ننگي په گټه له نيوان وشو دسته واژه له لايه کړو ريزمان له لايه کي تر هوه تنانته له قوتانه سره نايه يه کان فزيو يون زمانن بيانجا . وله وړشايي ناکي کرده نوموان له گڼل قوتايه په بيان په کانماندا ددوتايين بلين واده يه کي زوري وشو دسته واژه شان به شان نژ پتريز وادمي وړتانه کان ريزمان به زوري نکه پشتن له ريگي خونږنده وده **reading comprehension** راسته دکات لوموي که زانباري يه کي چاکي وړتانه ريزمان په کان له گڼل زانباري يه کي کمي وشو دسته واژه ددکات . (مؤرسيار وړنژتليک : ۱۹۹۰ : ۲۴۲) .

که چو کوري يه چالان

پشنگوي غسني وشو دسته واژه له نه نجماي قوتاييني وړتانه يا **structuralism** که نه ممش زياتر له سي ساله له لار ادا په سبارت به فزيو کړدن زمانه بيان په کان . په گوري يه هم يرو بوچوونه پړويته وشو دسته واژه به لافلمت کم بکر نيوم په درزياتي نه کاتي که کوتفزيان عمر يکي فزيو يون وړتانه ريزمان په کان لايه نه سره کړه يه کاږ . رشتي دهنگه دهين . پم جوړه ، فزيو کړل ، شوه دسته واژه به له ريکي ناگرنگه له قلم دسته درېت . له بهر لوموي هم له سره تاندا يايه فزيکي کم لاراسي وشو دسته واژه دکريت ، له هم هلو نيوم هم يردوم دديت تنانته له قوتايي دوانانومندي دا نه ک تميا له لايه دانهره کان کتيه کان لينگليزي بدلکو له لايه ماموستو بگره قوتايي تيشه شوه . گومايشي نيا زيه که له کله نه گوره به يي نه بوون وشو دسته واژه تر ستاکرتين کم چو کوري پړوسي فزيو کړدن زمان لينگليزي يه له قوتاييخانه کانمانداو رهنه يه کي نو نده که هميشه لاراسي شوازي ييسترون **Audio-lingual Approach** ستر به ريزايي وړتانه دکريت .

له وړشايي نويز يه نه وکان لهم دواي په ادا سبارت به وشو دسته واژه شوازي فزيو کړدي تانوا به هوي تالي کرکنه نوم له بوازي مشق کړل ماموستايان زمان لينگليزي وړتانه برونم له وانه کاتياندا ددوتانم هم کم چو کوري يه کي وړي هوه دست نيشان بکم .

(۱) همو يون همولوانديکي زور کم بو دروست کړدن سيالي واتاندار **Contextualization** به همودو جزوي يه هوه ساوي **physical context** زمان **verbal context** ، وانه که کزنه سوي زمان ته نيا ييسترون يان نووسراويت .

(۲) همولوانديکي زور کم بو مشق کړدن له سر له و وشو دسته واژه اني که ييشتر پيش کش کړاونو چه سپانديان به نايه سي مشق کړدن له سر وشي فرمواتو فورمه کاتيان له ريگي سيالي جزواوچو ودازشش وشو **word formation** .

(۳) دهر نه چوون له چوهره پريزي کتيه مه به جي . لمممش دميته هوي وانه هينان قوتاييان له سر سيالي راسته قتيه به په يو مندي کړل زاره کي **oral communication** که نه نيا له شوي يه گفتوگوي **dialogue** وړتواندن **role playing** نه نجام ددرېت .

(۴) ژماره به کي زور کمي ماموستايان سووله هيماي دهو چاوو **facial expression** جوړولانده هوي له ندامان له ش **paralanguage** رده گرن بو روونکرده هوي وشو دسته واژه ده کان خونږنده وه **reading passages** له جوړاچي سوي چالاکي نکه پشتن به خونږنده وه .

(۵) پست گوي غسني چالاکي نکه پشتن له ريگي يستن **listening comprehension** له لايه ن زوري يه ماموستاکان هر چه نده لم چالاکي به ش پشکي پر وگرامي دوانانومندي .

(۶) رانه هينان قوتاييان له سر خونږنده وړي فراوان **extensive reading** . له ممش دهر نه چوونديکي زبان به خسته له سنووري کتيه مه به جي .

(۷) وانه هينان قوتاييان له سر کارامه يي هلو فزيانو **inference from context** هم وها له سر به کار هينان له هره ننگي باشو په سوود . له ميانه يي هم ليدلوانه ي خواروه سه سبارت به ، شوه دسته واژه يي چالاکي **active vocabulary** ناچالاکي **passive vocabulary** وکويي له سر هم کم چو کوري يه ده کي به له هه مان کاتيش دا چه نده ييشتيان بک ددخه به هر چاوي ماموستايان هيزا دهر بارمي فزيو کړل وشو دسته واژه يي زمان لينگليزي .

فزيو کړدن وشو دسته واژه يي چالاکي

مه به ستان له زار اوه يي چالاکي وشو دسته واژه يي به مه مداره **pro-ductive vocabulary** ، وانه له و وشو دسته واژه يي بوله کړدنو نويسه و به کار دهيترين . سر دجه م له و وشو دسته واژه يي بويسترو خريندنه هوه سوويدان ل وهر دگرين کونگايه کي ناچالاکي دروسته کنده که به وشو دسته واژه يي و مرگير او نساو دديرتي **receptive vocabulary** . پ گومان کونگاي وشو دسته واژه يي چالاکي زور له کونگاي ناچالاکي کمتره . لمممش واده به نيت که کونگاي به کم به شکه له کونگاي دووم ، ننگ پچه وانه يي له مه .

ددوتايين بلين هم جوړه وشه يا دسته واژه پړويسي به شوازي کي تاييد هه به . پلام دهشتواين پست به شوازي کي کشي به مستين بو فزيو کړدن گشت وشو دسته واژه کان هم شوي به يي خواروه .

(۱) گمپاتلن وانا به هوي ييشانه کړدن **definition** ، نواندين **dramatization** ، هوي کان روونکرده هوي ييزاو **visual aids** ، هلوواتايي **synonymy** دژواناسي **opposition** ، و مرگير کړدن **translation** ، هند . پلام زور جوړ ماموستا په ناده به به هر دو يان پتر

لەم شێوازە پوزیاتر روونکردنەوە و چەسپاندن واتا.

(۲) دەبای ئەوێ وشە بەک یا دەستەواژە بەک روون دەکرێت ئەو لە سیاتیکی دیاریکراو، واتاو فۆرمی تری وشە دەخەرت بەر چاوی قوتاییان. لێرەدا مامۆستا دەسەرتی قوتاییان بۆ باوترین واتاو فۆرمە بەکێشێت. ئەمەش بە پێ سیاتی نوێ ئەنجام نەدەیت.

(۳) رەهێتی قوتاییان لەسەر بەکارهێنان ئەو وشو دەستەواژە لە چەند وێنەیەکیش و بەکارهێنان لە قەسەکردن و نووسینەوەدا. نیشانی و نووی لەسەر چۆنەن مامەلەکردن لەگەڵ وشو دەستەواژە لە وێنەیەکیش قوتایە سەرەکی بە دەکەین.

قوتایە بەکەم

جیگە داخە کە شێواژەکان پێناس کردن و ئۆتۆماتیک هۆبەکان فێرکردن بێزۆر پێستگۆی خراون هەر چەند بەکارهێنانێکی کارێکی لەوێنە فۆرس زبە. پێناسە کردن هۆبەکی کاربەرە ئەگەر بێتو مامۆستا وشە ئاسانتر لەوێ کە پێناسە دەکرێت بەکار بێت، واتە ئەو وشانەی لای قوتاییان روون ناکرێت. هەموومان دەزانین چۆن مامۆستا دەتوانێ واتای وشە لێڵەکان روونکات ئەو کە ناماژە یۆ چەند کەلو پەلو وێنە بەکات لە ماری چەندێک بەکەو هەر وەها چۆن قوتاییان بە پەرۆشەو شێوەکانی ئاتاکان دەین کە جار بە جار مامۆستا بە هۆی ئۆتۆماتیک سادە ئێک روونکات.

هەر چۆنیک بێت، فۆزینەوێ واتای وشە بەک لەسەر زانیی مەدلولە کە referent ناونەست، بەلکۆ لەمەش گرنکتر لە کەوتە سەر بەرچاوی گرتنی ئەو هەموو پەڕەوێ جێبۆ جێبۆ نالێزانی ئیوان وشەکان، ئەو پەڕەوێیانی کە رووانەکان سیماتیکی زمانیک دیاری دەکەو هەر وەها پەڕەوێیانی ئیوان وشەکان دوو زمان جیاواز. لێرەدا پاسی ژمارە بەک لە پەڕەوێیانی دەکەین و بەک هاتو واتای و دزوانی و هتد. جار بە جار هاتو واتای سوو بەخشە بۆ روونکردنەوێ و دەستەواژە بەک دەین لە بیری ئێمە قوتاییەکانمان ئەنچێت کە لەو کاتە دەتوانین وشە بەکەوێت شوێنە وشە بەکێ تر لە سیاتیکی دیاریکراو، لە هەموو سیاتیکی دەکەوێ کارێکی مەحەلە. بۆ ئێوە، دەتوانن وشە glad بان پێناسە بەکەوێ delighted لە بیری وشە happy بەکار بێنن لە

وستی:

I am very happy to see you again

کە چی ئەم وستانە ژێرەمە هەلەن:

Glad n -w year.

I Wish you a pleased, there were four deaced.

ئەگەر مامۆستا روونکردنەوێ کە the deceased ئەتیا لە باری پاسی بەکار دەهێرێت، وەک:

1. The deceased did not leave a Will.

2. The witness saw the deceased two days before his death.

ئەم جۆرە هەلە بە بەکجاری لە نیشکی قوتاییان دوو رۆژ پێشتر دەستەواژە جۆریکی دزوانی ئەو بە کە دوو رۆژ پێشتر بەک دەین بە شێوە بەک کە رینگە دەهێرێت بە یۆر ریزەیی وەکو young old, hot cold. ئەم جۆرە پەڕەوێیە بە antonymy ناسراو و جیاپە لە جۆرە پەڕەوێیەکی تری وەک ئەوێ ئیوان dead alive. ئەمە پێی دەوترێت تەواوکاری complementarity. لێرەدا ئەوێ بەکەمیان ئەوێ دوو مەیان دەگە بە نیشکی پێچەوانە ئەمەش راستە. بە واتایەکی تر not alive بەکەمیان دەگە بە dead کە جی not young. بە واتایەکی تر بە old چۆنکە ژمارە بەک بە نیشکی ئیوان young old. وشە young بەر اووێ بەکەم دەگە بە نیشکی ئەگەر بە نیشکی مەیار بەکەم norm. لە

وستی:

Hes young but he is older than his brother.

وشە older ئەو نەگە بە نیشکی بەکەر پیرە.

ئەم پەڕەوێیە سیماتیکی، وەک هاتو واتای لە هەموو سیاتیکی دەستە بە نیشکی. بۆ ئێوە dry ژمارە بەک دزوانی هەبە هەر چەندە wel باوترین دزوانی. بەلا پێشتر برینی دزوانی dry air کە هەر ئێکلیز دەستەواژە damp air بەکار دەهێرێت وەک Wet air * یا moist air کە جی بۆ دەهێرێت دزوانی dry lips هەمان قەسە کە دەهێرێت moist lips پێی باشتر.

جۆریکی تری پەڕەوێ سیماتیکی کۆمەڵە وشە گونجاوە col-location or cooccurrence. ئەمە بەرێتی لەم ووشانە کە ئارەزووی کۆیۆر و نەوێیان هەبە لە رست بەکەوێت و تاسمان شە. لە هەر زمانیکدا ژمارە بەک وشە بە رادە بەکەم بازۆرێکە بەکار دەهێرێت. لە لایەکی تر، وشە هەبە هەرگیز لەگەڵ وشە بەکێ تر بەکار نەهێرێت یاخود ناگۆرێت. بۆ ئێوە، دەهێرێت وەک tall noise * بیان * Painted noise رەوانێک بێت ئەم راستی هێچ گێر و گر نیشکی بۆ قوتاییان دروست ناکت. لە لایەکی تر، ئەو وشو دەستەواژە و هەبە کە لە لایەن سیماتیکی دا دەگۆرێت بەلا پێشتر کۆیۆر و نەوێیان، واتە پێکەو هاتیان، لە زمانیکلیزیدا بەکجاری ژۆر کەم، وەک new old noises of a car engine

بەلام جیگە بە دەبەختی کە بەستەوێ لەم ووشانە جۆرە گونجاییکی سیماتیکیان هەبە مەرج زبە دەهێرێت پێکی بەستەوێ گراو پێشتر. بۆ ئێوە، loud, quiet لە ژۆر سیاتیکی دا دزوانانە ئەنجامێک مەوانە بە جارێکیان قوتای دەستەواژە quiet noise بەکار بێت کە جی ئەم دەهێرێت نەبەستە. راست ئەم دوو وشە گونجاییکی سیماتیکیان هەبە بەلام لە هەمان کاتدا سەرچاوی هەلەن لە لایەن قوتاییانە. ئەم کێشە نالۆزەر دەهێت سەبارەت بە دەستەواژە زاراری بەکەم چۆنکە

وانای هم کومه له وشانه نومسته سره شی کومه بیان بویه شه کاتبانه وه . به وانا په پته تر ، پیکو پسته کانی رسته پیک یا دستموازه پیک و انای گشتی هم رسته به یا دستموازه به ناگه پهن . سر نوج بده هم شوونتهای خوار هوه :
به تو وردهی سهیری دهکات **to look daggers at someone**

مرد **Kicked the bucket**
زمانیکی ناسانیدو خوش **a bedrosses**
سوجهتی له گه له دهکات **to pill someone's logs**
بوماره په کی زور دریز **for donkey's years**
سه بارهت به **to inspect of**
بزه لوهی **in order to**

په ریسته ماموستا بز فوتا پریان روونیکامه که هم جوړه دستموازه انه گوزرانکاری یان لی تاگریت . بزغورونه سه بارهت **head over heels**
in love ناشی بو تر یی : **heels over head in love** * پان

in trouble * **head over heels**
د هلمزرایه په کی کومه له وشای گونجاو **collocations** ناخوژ زاراوه پان یان ناسایی ، نیشانهی کارامه یین له زمان یساندا . (ویلکتنز ۱۹۷۸ : ۱۲۹) . له راسته دا په کاره یینی دستموازه یی زاراوه یی **Idioms** شینگر ناسان زیه له لاین فوتا پریان . که فوتا پیری زمارمه په کی شم جوړه دستموازه معنیته به ریگه له بهر کرفن لیسه په ک له معانه ، توانای لوهی نایتی که له کار پوریت به شویه په کی گونجاو به کار پان نیتیت . باشرین ریگه یی فیرو بیان هوه به یختر نه نار و تویزو **dialogue** مشایبان له سفر بگریت .

هزه په کی سجاتیکی تری روونکر دنه وه و مرگیزر انه . له راسته دا و مرگیزان له پوزلی فیر کرفن زمان شینگلیزی (پان همر زمانیکی تر) ناکسی سلیی معنیته له گمر نیتو ماموستا زور به وردی مانه لهی له گه له نکات . وانا ناسایی به کال وشه بدللو وانا مه جازی په کالی له زمانیکدا همرگیز پر او پر لم و انا پانه بیان نایتیته له زمانیکی تر دا . دجار به جار دستوانین وانا کال وشه په کی شینگلیزی و مرگیزین بز زمانیکی تر په لام زمارمه په کی زور کسمی وشه کالی همر دوز زمان له معصوم وانا کاتباندا پر او پر دهن . (لادو ۱۹۶۱ : ۸۴) . نه تانته وشای دوز کرفن **Loan word** بز زمانیک چمتوکاری ده کرفن له لاین قسه کمران هم زمانه اندک نه تیا - بارهت به وانا وه بلکو له دابش پوروه فویریش دا . وشای **chance** له زمان کوریدا به دشانس گوه کرفن توشه تیا وانا به بخت ، ده گه به نیت ، کچر له شینگلیزی دا همر برمای هم وانا به وانا وانا تریش دبه غشی پیک وریکوت و هوسر پیل وه هت . بویه له وانه به قسه کمری کور له گشت وانا کالی هم وشه به نکات که معنیته پان ده پتر نیتیت . همر وه مادو وچاری هه له نیتیت کورخی وشای **chance** به کار دیت له قسه کرفن پان نوسینه وهدا . مده و ده گه به نیت که له وانه به وشه پخیز زمان شینگلیزی فوتا پریان هه مانا وانا هی نیت ویک وشه په کی تر زمانیکی تر له سباتیکی دباری کراودا . بز

لوهونه **foot** به کسان به دین ، له کوریدا که چی له رووسی هلوواتای **foot** زیه . رووسه کانی وشای **noga** به کار دینن که لادو پین دگر نیتوه . به لام وانا مه جازی به کالی **foot** پین به هیچ جوړنک به کسان نین له شینگلیزی و کوریدا . سهیری هم وشه دستموازه ای زیمروه بگو وانا کاتبان به کوریدی لیک بغمروه . لایا وشای دین ، له چنده لم وانا پانه دهره کوبت به رانبر وشای **foot** ؟

to have feet of clay, to put one's best foot forward, foot-hills, foot-wear, football.
ته تیا دوا وشیمه که وشای دین ، بز لیکدانه موی له کوریدا به کار ده پتر نیت .

همر ودها **hand** به کسان به دست ، به لام که وانا یی هم دستموازه ای خوا وه به شینگلیزی لیک ده دینتوه وشای **hand** ناکه ویت به چراو ته تیا له دوا دستموازه نه نیت :

دست پین دهکات ، کار به دست ، دست پینده خری ، دست واژه ، دست کوروش ، دست گیسران ، دست غموش دست خیزی دهکات ، دست نیشان دهکات ، دست کورده . .

لوهی هدینه هزی ناسان پان قورسی فیر بوون وشه ودهت واژه وادهی لیکچو و راجلوازی به له نیوان زمان ییازو زمان زگمائی فوتا پان . له زمان له لکن **fressen** و **essen** به کسان به **eat** ی شینگلیزی ، به لام به کسمیان بز نادمه زاد دوه میان بز لاولم به کار ده پتر نیت . سره نجام ، لم دوه وشه دبه مایه گیر وگرت سماره به قسه کمری شینگلیزی . له لایه کی تر وه وشای **president** لیسپان سه بارهت به همان قسه کمر زور ناسانه چونکه له موه **presidential** شینگلیزی هلوچیشن له فوچوچ واناو دابش پوریدا . قسه کمری نوابرو و خال ، و دسام په کی کوریدی بز زجهت بز چونکه هردو وشه له شینگلیزی دا به کسان به **uncle** .

له همان کاند دهن له بیرمان نایتیت که نه چراو می زمارمه په کی زوری لایه نه کانی سلیی و مرگیزان له ناپولما کتسی مه نه چرو ماموستان چونکه کتسی مه نه چی بره له لیستی وشای و مرگیز او زور به یی ماموستا پانیش په نا دیمه به بهر و مرگیزان بز روونکر دنه موی وانا . دهمر چنده دکری و مرگیزان چنده دکری و مرگیزان پارمیل فوگه پلدا بون کیشی وانا له سباتیکی دباری کراودا ، له بهر کرفن لیستی وشای و مرگیز او کرایکی راست زیه نمک تیا له بهر نه موی له میشکی فوتا پان همر وشه پیک و وشه په کی هلوچیشن زمان فوتا پانه که دبه ستر تروه ، بلکو له بهر نه موی همر وشه په کیش له سباتی سر ووشی خورخی جیگر او نه وه (ویلکتنز ۱۹۷۸ : ۱۳۰) .

و مرگیزان وشای کار پیک سلیی به نک همر له ناسی و مرگیزان ، وانه یی گه پشندا ، بلکو له ناسی بهر هم خینایش دا . بز غوونه ، هم پر زوسه هان فوتا پان هدات که رسته و **Don't be tired** * به کار دیتیت له قسه کرفن دنو نوسینه وودا بز دمر بر پیل و تکی و ماندو و نه نیت ، با **my eye**

بؤ دهر برینی دهنه موزایمی ده سمزتیچاره. له کوردی دا وشه ی

ده دکاتمه. سه براری واتا سه ره یه دی خوی، بؤ کر دنهومی رادبوو ته له زوینو هت به کاره هتیری. له لاکاها دکری قوتای نازمزوویکی تور. ندی هه دیت بؤ دهر برینی رستی وک؟ ***Shall I open the radio?** له جایی **Shall I switch/turn the radio** له لایه کی ترهه قوتای زور جاز موچاری هه له دهنیت به هوی له وهی که دوو وشه باز پاتر هه مان واتایان پیراده نریت له لایه ن ماموستا یان گنسی مه به جی یان فخره منگی دوو زمانا **bilingual dictionary** که چی له بیلگیزی دا نک ته نیا واناکاتیان به لکو به کار هینایشیان جیاوازه. سه بری له م جوت وشانه ی زیمه بکو دوایه موای نهمه سه بری رسته کان بکو بزانه چون چهند هه له کی سماتیک یان گرتو ته خه:

ground/floor, remain/ stay, reason/ cause, ago/ before, centre/middle, very/ too, customer- client, persuade/convince.

- * On entering the room, I saw a snake on the ground.
- * Few figs have stayed on the tree.
- * What is the reason of a sandstorm?
- * She got married before two years.
- * The child was in the centre of the street.
- * It was very hot to play tennis.
- * The grocer has many clients.
- * We could not convince him to play.

سهه دهجم، له ویر و بو چووهی که گویا هه وشه به ک له زمان قوتای هاوتله کی هه به له زمانیکی تر دا هه ستیکی هه له به چونکه لیر بوونی زمانیکی تر به گورینه وی کومه له ناوونیشان زمان قوتای به کومه له ناوونیشان تری له زمانه نایه ته دی. بویه زنده پشینه سن به وهرگیران له ناو بولی لیر کرفن زمانیکی بیانا کار پکی تر ساکوه دی دوایه ناگاینت که ماموستا سوودی لی زور بگر پت بوو روونکر دنهومی واتا. له راستدا وهرگیران کارامه یه کی زور پش کوه تووه.

پش لهوی کوتان به م به شهی باسه که مانه وه پشینه سه بارت به فوناهی روونکر دنهومی واتا، پشوت له مانه بو چالاکی یه کی زور گرنگه بکه یی هه چنده پشگونی خراوه له زوری یه قوتایخانه کاشان دا. له چالاکی پش جوولاندنهومی نندامان له شه له کان سه کر دنداور و لیک کار بگر دهنیت له روونکر دنهومی واتادا. له چالاکی سه سرووش به پش لهوی همت کردیت چونکه دیار دهی کی زور لاسای به بو بگره بری پشینه له کان به یومندی کردن به هه مر زمانیکی مر ولدا. که به لاسای دهنیت به چوار چوبی سه بری یه یومندی کردن سرووش ته نیا فزگانه کان لاهوتن به کار ناهن. بری سهی سه کر دن بری به نه که نهیاله کردن دهنه زمانه کان به لکو له جوولاندنهومی ماسوولسه کی دهر

چاوار زوره یی له نندامان له پشیدا. بؤ پندوسون ۱۹۷۹: ۵۹. که قوتای سیاقی مادی دهنیت شان به شان سه کر دن ماموستا، نهم قوتای به ههست دهکات که لیری شیک ری راستینه و سوووه پش دهنیت. نهم شوازه و لیک کار بگر دهنیت به نایه له کان خوندنهومی به دهنگی به روز **reading aloud** له چوار چوبی چالاکی لیکه پش به خوندنهوه **reading comprehension**. سیاقی ده لیک باخود پارچه به کی خوندنهوه ته نیا به وشه دهر دهنیت به لایم خوندنهوه یه کی چاک له لایه ن ماموستا وه زور شت ده خاته سهه لیم سیاقه وک ناوازی دهنگی **intonation** هیزو **stress** لیخاخ **rhythm** جوولاندنهومی نندامان لشر هینای دهر چاوار هت. ی گومان نمانش دهنیه هوی لیکه پش به

باشتری قوتایان.
تا لیکتا خه ریکی وتوویر کردن بووین دهر باری روونکر دنهومی واتا. له رشتای به یومندی به کان سماتیکی نیوان وشوه دهسه واژه چ له چوار چوبی زمان بیلگیزی چ له نیوان نهم زمانه و زمان قوتایان. ی گومان واتا لهم قوتایان به گنسی له ریگی له و سیاقه دیاری ده کری که وشه به ک باسه موزایمی که گر تینه خه. هه روه ها و لمان ماموستا به ناده بان به جزوه ها شوازه بووون کر دنهومی واتا له ریگی پشانه سه کر دن وتواندن و وهرگیرانو هت.

بازاین، بؤ غوه، ماموستا چون مامله له گهل وشه **hard** دهکات له **hard material** لیر دا ماموستا دتوان دست به شیکه دهقی وک ته باشیر پشوت بلیت:

Chalk is hard material.

دوا به دوا یه لهه دست به شیکه نهمی وک پارچه لیسفنجیک یان شان چاکه ته کی دهنیتو ده لیت:

Sponge is soft

سه بارت بعم نمونه به ماموستا هیچ بری یستی به وهرگیران بیان هاوواتایان یان پشانه کر دن زیه. نتیجا ماموستا رامدی لیکه پش قوتایان نالی ده کات وه به هوی چنده بر سیار لیکه لیر دا قوتای، دوا یه لهوی تا لیکتا نهیا گوی گرو پشیر بووه، دهست به به شعلری دهکات له بری سهی روونکر دنهومی واتا له ریگی وه لایم دانه وی بری سیاره کاند، بؤ غوه:

Is Wood soft? What about stone? What other things are hard?

سه فوناهی دووه یا، فوناهی مه شوق کردن له سهه واتا و لایم بجهی به کان تری وشه له چوار چوبی سیاقی گونجاوا، خوتای زانباری یه کی تر و دهست دهنیت بو لهوی بتوان له فوناهی کی دواتا، فوناهی بهر مهم هت، وشوه دهسه موزایمی گونجاوا له کان بری یستی به کار پشیت.

قوناعی دووم

لیردا واتای **stop** به هژی وشه کاش تری رسته دستنیشان دکرئی .
له لایهکی ترموه **stop** به وشه یهکی لیل **ambiguous** له تلمم مددنیته له
رسته ی **Stop it!** به بی سیاتیکی مادی **physical context** ، بو نمورته
که له م رسته به له لایه ن دایکتیک بو تری یوزاگر تری گریاں مناله گهی ، بان بو
راگر تری شه بری نیوان دوو کس یان بو مستاندن لوتومبیلک له لایه ن
شوقیر موه .

روون کورنموهی دهر برینک زور جبار بریوسی به دروست کرفن
سیاتیکی هدیت بو نه هیشتی لیل . سه بارمت به فیر کرفل واتا . له راسی
رسته به کی روون وهک **that spring was beautiful** واتا سیاهی
دیاریکرو نابه هیشتی له گمر یتو نخر یتنه نلو سیاتیکی مادی موه .
سهرنج بله چون گوو پته موهی سیاتی واتای جیباواز ودمست نینت لم
رسته نهی ژرموه :

That spring I took no courses.

That spring waters a large area.

That spring needs repairing.

لیستاش دووباره بلسی **hard** ده که بن ناره مکر یزاتین چون ماموستا
مامه لهی له گهل ده کات لم قوناعه دا . لیریدا ماموستا قوتله یان به باوترین
واتای وشه یا دهمه وازهی ژیر تیریزیموه دمناسنیت له چوارا جیوی
جه سیالقی وشمو دستموازهی چالانو له رپگی ئالو گور کرفن له نیوان
ماموستا قوتله یان دا . رهانیان له واتایته له چوارا جیوی مادی زمان
له نجام دمدی . یژ نمورته :

teacher: Is mathematics easy or difficult?

Student: Difficult, sir.

Teacher: Right you are. It's a hard subject.

لشکرابه که نه م واتایهی **hard** جیابه له و اتا که به کس می نه م وشه به .
دوای له مه ماموستا دتوان بلسی واتا که تری **hard** بکات :

Teacher: Do you like your father, Azad?

Azad: Yes, I do.

Teacher: What about you, Aso?

Aso: Er... I don't, sir.

Teacher: Oh, Why?

Aso: He baets me.

Teacher: You mean he's rather severe... hard..

Aso: Yes, sir.

بهم جوره ماموستا دتوان لیریدا پوه هسیت یان به ماموستا بیت له ناسنی

زور بهی وشه و دستموازهی چالاک قوتله ی زاتر له واتا به که نه به هیشتی
و دمست هینان زانیاری به کی بریوست دهر باره ی واتا جیباواز جوره کان
وشه نه نیا به رپگی سیالی دیاری کراو دینته دی . پیش نموهی چه ند
نمورته بک به یته به روو به بریوسی ده زانین بلسی ناوهر و لئو گرنگی سیاتی له
دیاری کرفن واتا بک بیه .

ده کله یلی راسته قیتو **realia** هزه کان روون کورنموهی یتر او ،
قوتله ی به نه نیا بک واتای وشه یا دهمه وازه دمناسنیت به لام ودمست هینان
شار مزای دهر باره ی قوتله یی زمهره به کی زوری وشه کان له رپگی سیاتی
نه نیا ناکری چونکه واتای راسته قیتو وشه بک له سه برنما ی به یوه ندی به
ئالو زده کان له گهل وشه تری سیالدا دستنیشان دکر یت . (ویلیکیز

۱۹۷۸ : ۱۲۶) . نه مه سه بارمت به زانیی واتا . به لام بو نموهی قوتله یان
یتوان مامه له یه کی سوو دیه هیش له گهل وشه دستموازه بکدن له همر دوو
قاسنی زنگه پشتمو به هر هم هیناندا ، ده ی به نا هر یته به بر سیالوه ، نمک فیری
چه ند لیسه وشه ی مردوویان بک بیه . هژمه نامانموی قوتله یی کاتله نیا
راستی بک یزاتین دهر باره ی وشه کان . دمناسنوهی قوتله یان یستوانن به
شویه به کی گونجاو وشه کان به کار ییتن . له ممش به بی معش کرفن نلو سیاتی
ناکری (برلیستو ملک گریگور ۱۹۷۶ : ۱۷) . زمان نه نیا کورمه له وشه
دستموازه زیه که همر به که بان واتای دیاری کراو چه سپاری هسیت .

زمان قورگانیز میکی چالاکو و پازه کان (وشه و دستموازه) کار له
دراوسی به کانیان ده کدنو له هه مان کاتدا دراوسی به کانیان کار یان لی
ده کدن . به واتا به کی تر ، شو وشه له دورو به بری سر وشق خوی جیا
بوو ییتمه و هر یکی لیلوه همر که ده چینه نلو سیاتیکی دیاری کراو زور له
واتا و جیباو کراو کان . هر اموش دکر یینو نه نیا تاکه واتا به هدینت .

سه بارمت به سیاتی زمان **verbal context** وک یستی وادیو
خونیشتمو ، واتا به هژی کورمه له وشه گونجاو **collocation** له
دورو به بریکی زماندا ، سهرنج بله چون واتای **stop** ده گوری به
گورکان دورو به بره کی .

Stop the thief.

The policeman stopped the flight.

When will you stop working?

He stopped my wages.

The clock has stopped.

What about a stop for food?

They came th a full stop.

.....etc.

قوتاریان به واتای پنجینه‌ی تری وشه.

لهم قوتانغه دا ماموستا هه لیکه هه، هسختی یو با کارهینان وشه که له سیالیکی زاری واری دا. یو غمونه، روون کر دنه موی. هکلیک با زیاتر لهم دهستواژانه‌ی خواوه وه:

to rake a hard line, hard of hearing, as hard as snails, hard and fast rules, to drive a hard bargain, ... etc..

هوا‌ی له‌وه‌ی قوتاریان تری واتای وشه که دین، چه‌ند فوریکی سوو ده‌بخش پیش‌کش ده‌کری. یو غمونه، لیره‌دا نانیستا **hard** به لوه‌لوه‌گه‌ها توه. ماموستا له‌کاتی هر بوست (مهرجیش زیه له‌همان وانه‌دا) بامی بنه‌ش کانی لاهوتی **parts of speech** تری **hard** ده‌کات و مک لوه‌لکاوه‌ کلرو ناله‌نگه‌ پشتر ماموستا پیش‌کشیان نه‌کر دیت. به‌لام باشتر وایه ماموستا همیشه هور کومیتوه له‌فره‌دا بختی فوریکه‌کان وشه به‌تایه‌ته فوریکه‌ناپاره‌کان چونکه‌ نه‌مه‌ دیننه‌ ماهی‌ی سه‌ر ل‌شویان قوتاریان. له‌لایه‌کی ترموه‌ فره‌ روون‌کر دنه‌وه‌ فره‌ پر سیار گه‌تو کوشش به‌گیر و ده‌یت.

ه‌نگه‌ فوریکه‌کان له‌همان بنه‌شی ناخوتان بن به‌ناسایی واتای جیاواژیان ده‌دیتوه‌ی دیسه‌ لهم جیاواژی‌یه‌ روون بگری توه. یو غمونه:

continuous/ continual, historic/ historical, economic/ economical

له‌ راستی داروون‌کر دنه‌وه‌ی واتانه‌تیا به‌شیکی پر و‌سه‌ی گیر کردن وشه ده‌سته‌واژه‌یه. و ده‌سته‌هینان وشه‌وه‌ ده‌سته‌واژه‌ی چالاک له‌سه‌ر مشقن‌کر دینکی ریلکوییکو دریزه‌هاییه‌ن ده‌وه‌ستیت. له‌سه‌کر دنه‌ ییستن‌دا (به‌سه‌ستان له‌ ییستن هه‌ولی زگه‌بسته له‌ کانی گوی راکرتن). بویه‌ ده‌دن پایه‌بخیکی ورد ب‌دیننه‌ چون‌یه‌ن به‌کارهینان وشه‌ نمک‌ نه‌تیا روون‌کر دنه‌وه‌ی واناکه‌ی (له‌دو ۱۹۶۱: ۱۲۰). به‌م جزوه، نیستاش ده‌چینه‌ قوتانغیکی نوی که قوتانغی سه‌یه‌ی م‌گیر کردن وشه‌وه‌ ده‌سته‌واژه‌یه.

قوتانغی سه‌یه‌م

گرنگتر بن‌و کار بگه‌ر تر بن‌شوازی به‌ره‌میدان توانای زالیوون به‌سه‌ر به‌کارهینان **role playing** چونکه‌ زمان له‌ پنجینه‌دا بر بئیه‌ له‌سه‌کر دن له‌ جوار چیموی به‌یوه‌ندی کرفن زاره‌کی‌دا، شان به‌ شان رول‌ نواندن دار بختی کورت دینت لاهوتی فوره‌ زاره‌کی نیت یا نو‌سراو.

هوا‌ی له‌وه‌ی ماموستا ناره‌ ناره‌ هست ده‌کات که قوتاریان کوه‌گه‌کی گونجباری وشه‌وه‌ ده‌سته‌واژه‌ی چالاکیان و ده‌سته‌هینانوه‌ که ده‌توانن

و توویر بونک بونین یان راپورتنیکی کورت پیش‌کش بکن، له‌و کاته‌دا ماموستا دهن هه‌رگیز هودول نه‌نیت یو لماده‌کر دن بارو دهنی گونجاو یو له‌نیجام دان لهم چالاکیه‌ به‌ پزی له‌و کاته‌ی یو لهم به‌سه‌ته‌ دهره‌خسیت. له‌ راستی‌دا، له‌نیجام‌چال لهم ده‌نگاه‌وه‌ (دملین ده‌نگاه‌وه‌ له‌ به‌ر توه‌ی دهن ماموستا لیره‌دا نه‌خیک له‌ سنووری کتشی مه‌ به‌جی سه‌پنز او ده‌رچیت)

لسان زیمه‌ له‌ لاکا‌دا پشت‌گویی خراوه. له‌ رول‌نواندن‌دا قوتاریان له‌سه‌ر له‌وه‌ و ده‌سته‌واژانه‌ مشق‌ده‌که‌ن که پشتر به‌ جری مه‌شقیان له‌سه‌ر کراوه، به‌لام به‌ شیوه‌یه‌کی تر، واته به‌ شیوه‌یه‌که‌ له‌ لاسای دینیکی ژبان راسته‌قیته‌ی رول‌انه‌ بکات. له‌هش بر بوسی به‌ لماده‌کر دن کومه‌تی له‌ ده‌ر بر بئی گونجاو هه‌یه‌ که‌سه‌کره‌کان به‌کار بیان هینن یو به‌یوه‌ندی کردن درباری روو‌داویک پاکیشه‌یه‌کی دیاری کراو.

یو توه‌ی قوتاریان به‌ شیوه‌یه‌کی چاکتر رول‌ی خویان نه‌نیجام بدن باشتر وایه ماموستا به‌ کوری چون‌یه‌ن وه‌تار کردنان یووون بکاته‌وه. سه‌ر بچ بدله‌ لهم غمونه‌ی ژنره‌وه:

نیازت وایه‌ هوش‌وه‌ له‌ مورتانخانه‌ به‌کدا بختیمت. له‌سه‌ره‌نادا لاساتجی سه‌ر دانه‌کات روون‌ده‌که‌ بیه‌وه‌ یو به‌ر یوه‌میری میوانخانه‌ که. به‌ر یوه‌میر ژوروریکت پیش‌کش ده‌کات له‌ مومی دووه‌دا. دوایه‌دوی له‌سه‌ داوای زانیاری ده‌کات درباری کرفی ژوروه‌که‌و لاسامعی خوت ده‌ره‌دیرت سه‌پارته‌ به‌م کرفیه. له‌ کوتانغی‌دا به‌ر یوه‌میر داوای ناسمه‌وه‌ لیسات ن‌ ده‌گه‌گه‌تو کللی ژوروه‌کات ده‌داته‌ ده‌سته. نهمسانن چه‌ند وشه‌وه‌ ده‌سته‌واژان که رول‌نویسنه‌ره‌کان بریدی‌یان یی ده‌دیتو باشتر وایه ماموستا بیانخانه‌ سه‌ر ته‌ختی ره‌ش:

..... evening, single room, vacant, second floor, price, including/ excluding service, sign, register, keys.....

له‌ رنگه‌ی مشق‌کر دینکی به‌مدار و دو‌پاره‌ کراو‌دا ژماره‌یه‌کی زوری قوتاریان گه‌توانن به‌ر ییکو ییکی به‌یوه‌ندی به‌ یه‌کتر بکهن و مک لهم غمونه‌ی خواوه‌وه:

- A Good evening.
- B Good evening.
- A I'd like a single room for two nights.
- B Let me see.
- A What's the price?
- B £50 a night excluding service.
- A OK. I'll have it.
- B Will you sign the register, please?
- A Certainly.
- B Here are the keys.
- A Thank you.

این گومان زائنه بیرون به سهر لدم جوره واتابانه کله نینکی گهوره دروست دهکات له کوگای وشه دسته واژه ی فونتا یه کالمان له فونتاخی دوا بلومندی و هدر وها له فونتاخی پیش که وتوودا .

له کوئایی لدم به شئی یه باسه که ماندا ددر بارمی فونتاخی دوومه وه چه ند جورا راهینانک پیشیناز دهکمین بو په رینشانو فر وان کر دنه وی کوگای وشه دسته واژه :

(۱) له : شه یی خوار وه به چاکی بخوینهر بو چه ند رسته که دابر یزه به مه : هدر رسته به ک دوو وشه پا دسته واژه ی هم نه خشه به بگریته خورا بو نموونه :

Iraq is situated in Asia.

I missed the bus

float	miss	two hours	temperature
hospital	flre	wood	Iraq
Asia	discover	journey	bad master
thermome-ter	captain	treatment	lunch
one oc'lock	team	Columbus	bus

(۲) لدم بو شای یانه ی زیره وه به وشه به کی گونجاوی لدم لیسته به پریکه ره وه :

heavy, brave, fresh, ugly, true

- (a) This morning, I feel as..... as a daisy.
- (b) It feels as..... as lead.
- (c) She is as..... as sin.
- (d) He is as..... as steel.
- (e) He is as..... as a lion.

(۳) وشه به ک له لیستی دسته چه پو به کیکی تر له لیستی دسته بر است به کارینه بو دارشتن چه ند رسته به ک ددر بارمی دهنگه کانی لازلل ؛ بو نموونه :

- Dogs bark.
- Dogs roar
- Shakes bleat
- Cows hiss
- Sheep bark
- Cocks moo

لدم جورا چالاکی به سیاقی نیچه سروسق دابین دهکاتو لیرهدا فونتاخیان ده تواتن له سهر وشه دسته واژه ی نویو کون مه شتی مکن . گرتنگی لدم چالاکی بهش له ویه که وشه دسته واژه له سیاقی راسته قیته یان : چه دراسته قیته دا مشقیان له سهر دهکرنت .

لیرهدا بیره یسته له بیرمان نه چیت که وشه دسته واژه ی چالاک ته نیا وشه ی لاسایی ناگرنته وه ، به لکو ددر برینه زاراوی چه کانش دهگرنته وه ده ماته ش رولیکی کاره بگر یان له به یومندی کردن زاره کی نارهمی in-formal communication ده به . بویه باشتن بین شیناز نه وه به به خریته ناو وتوویره وه چونکه به یی سیاق روون کر دنه ومان زور زه حه نه . ماموستا ناتانز دسته واژه ی وک drop run somebody back بان somebody off بو فونتاخیان روونیکاته وه به یی وتوویره یکی وک له مه ی زیره وه به مریچیک هم وتوویره له به ک واندا به لکو له سی چوار وانه ی داهاتو وشدا :

- A Sorry, but I missed that.
- B I said, I'll run you back in the car.
- A Isn't it too much trouble?
- B No, it won't take a minute to drop you off.

له مه ی زیره وش بو نموونه به کی تری مشق کردنه له سه مان جوره دسته واژه :

... to be off, to go down with something, to pass something on..

- A How's your father?
- B He's been off for a day or two
- A What's wrong with him?
- B He's gone down with a cold.
- A I hope he'll soon get better.
- B Thanks, I'll pass it on.

شایان وتنه لدم جوره راهینانه یه ییسی به سهر به رشق دیارمه زو ده نتانمت به شدار بوون په رده وای ماموستا ده بیت .

له لایه کی تر وه ده یی له بیرمان نه چیت فونتاخی بیره ییسی به لیر بوونو مه شق کردن له سهر زماره به ک واناکان چه ند کاری باو مه به چونکه زان بوون به سهر واناسره کی به کانی لدم وشانه به شتیکی بنی گرتنگین وشه دسته واژه ده نویت . سهیری لدم نموونه ی خوار وه به ک :

- Look here! to look blue to look down on
- to look forward to to look up to to look after, etc.

Wolves bowl
Lions crow

(۱) چون داوای هم کلو به لانی ژرمه له فر و شگ نماندا ده که پت؟ بۆ پرونه:

I'd like a kilo of tomatoes.
Potatoes build
matches bunch
flowers kilo
shoes box
pins packet
firewood pair

لهم جزوره راهبنا تابه تابه کنه له وشه و شیه گونجاو cooccurrence. ماموستا ده توان راهبنا تر ناما ده پکلت سه باره ت به په پوهندی په سماتیکه په کانی تری نیوان وشه و دهسه وازه.

تیر کردن وشه و دهسته وازه ی ناچالاک

سه کهری ینگلیز نزیکی دوو هزار وشه به کار دینیت بۆ په پیوندی کردن زاوه کی روژانه. به لام کوزگای وشه کانی له ناسق خویندنه وه و یسین په کجبار فراوانه. ده گهر و یسمان پهره به توانای توانایان له نرگه پیشتی چاکه کهرسه ی و تراوو نووسراو بدین، دهمن کوزگا ناچالاکه په که بیان فراوان بکین. لشمش له دوو سر چاوه دهیت. په کم خویندنه نوی فراوان extensive reading. دوو من گه پیشن به یسین listening comprehension.

مه به ستان له خویندنه نوی فراوان له پوهه توانای له ستوری کنسی مه به جی تاییمت به خویندنه وه له لوزافی دواناوه ندی در چیت. به وانا په کی تر، ماموستا پر و لگ و امیکه خویندنه نوی دهره نوی پوزلی خویندن دینیت که توانای پشوان ناوه ناوه شیک له کنیخاته سی توانیخاته یان له ساله وودا به خوینیت. لشمش بره یستی به دابین کردن ژماره می کی گونجاوی کنسی جزو او جزو همه. یان گومان لهم توانا هدا توانان هدر توانای له نوی همه له سی جزو کنیت و هر بگری پت: کنسی لسان کراوو simplified کنسی کورت. کراوو لسان کراوو simplified and abridged کنسی کورت کراوو. abridged.

لهم چالاکه په تابه تابه کوزگای وشه و دهسته وازه توانای زیاد ناکات په لکورت توانای کنیخشی له که لدا به سه ده دیات. وله ریگی خویندنه نوی فراوان توانای له گهر توانای واتای چهند وشه په ک نمانی،

زمان زنگنه پر به وشه و دهسته وازه ی زمانیکه بیان نینو له همان کاتدا ورده ورده شارمزای له وانا تابه تابه دهیت که وشه کانی به سه کهری لهم زمانه یسالی به ده گه به تن چوکنه وشه کانی له سیالی سر ووشی خویندنه وه په کار هینراون. له لابه کی تر مه په پوهندی نیوان تواناو و زمان بیان نووسراو به تایین که لهم کهرسه زمانه به چه منین شیواو و بوز جوهره می مه به ست نووسراویت دهیتسه مابه ی شارمزای په کی پنه وتری توانای سه باره ت به زور به ی زوری له و دهر بر پنه لاسا یه یانه ی سه کهری بیان په کار بیان دهیتیت. (ویلکنیز ۱۹۷۸: ۱۳۲).

لایا لهم چالاکه ی گر نکه له توانیخانه کاتماندا له انجام دهرت؟ به دا هده و نه خیرا لهم گهر و گره لائوز تر دهیت کانی بیر له و راسته تابه ده که پتوه که ژماره په کی زوری ماموستا یان نکه تنیا لهم چالاکه په بلکی ا نه نمانت کنیه مه به جی په کانی تاییمت به خویندنه موشیان readers خستروته پشنگری به تایین کنیه کانی سر به پوزلی چوارم و یسین جسی دوانا و مند ی چونکه تنیا کنسی پوزلی شه ششم The Merchant of Venice دواکرا و ایکه تاقی کر کنه و کانی و مزاری به.

په ره می خویندنه نوی فراوان زور باشر دهیت نکه ره ماموستا توانایان لهم سی کرا و مه یی زوری و راهبنا ت.

(۱) دارشتی وشه Word formation

(۲) ههفتیان Inference. واته معولی دوز بنه نوی وانا له ریگی سیالی زمان یان دهر و بری زمان وشه یان دهسه وازه دا.

(۳) پکار هینان لهر ههنگی ناک زمان monolingual dictionary گونجاو.

شیوازیکی به ره همداری دارشتی وشه به کار هینان پیشگر و باشگر اته affixation. ناوه ناوه ماموستا پیشگر prefix یان باشگر suffix هه لشمش بزی نشو داوا له توانایان دهکات چه مند نو ویکه بیین وک زیاد کردن ment بزی argue, assign, manage, etc. یان un- بزی care, less, the, fold, happy, believable, etc. یان home, money, etc.

لیردا لاشکر ایه غوسه ی به کم دارشتی ناوه noun فونونه ی جو وودم په کار هینان un- بزی که بانفتن پیچه وانه ی کارو verb تواناو و شیک ده گه به ینت. به نوی لهم جزوره راهبنا ت توانای پتر و ده ست دینیت بوز دوز بنه نوی وانا سه باره ت به سیاتیکه دیاری کرا وودم.

شایان سه نتیجه لهم جزوره مه مشق کرته به چالاکه په کی سه به خزل له لهم ناموریت چونکه له میانه ی چالاکه سه ره کی به کانداه انجام دهر نشو بزی یزین مه مشق کردن نه تیا تر بکی سی ده توبه ده خایه ن. جگه له نوی که هم کورته چالاکه یانه توانایان به وشه نوی ده ناسبتین له همان کاتدا هوی وهریر خستی لهم دهر بر پنه تان که توانایان ماوه به که به کار یان هه تیا ووه انه یان بیسترو.

له خویندنه نوی فراواندا له گهر توانای واتای چهند وشه په ک نمانی،

زیوست ناکات گه شتیکی دورودریو بکاته ناو لهره ننگه. خونیمری
اسای بریوسی به فهره ننگه دهیت تیا نگر نه زانی وانی وشه بک
یته هوی ل نه گه بشتی ته وای دهقیق بان پارچه نووسراویک. نه پیش
اده گه بن که قوتای دهی له سمر هه فیتان وانا له روشایی سبتقا
اجبیریت. تم کارامه بریمش زور گرننگه چونکه دهیت هوی باشه که وت
زردن کاتیک به ترخو کوشتیکی زور له لاکامی که مپو ونه وای په نابردنه
هر لهره ننگه.

یو تم مه به سمش ماموستای دلسوز نلوه نلوه که دهسته به کی خونینده ووه
نمستیشاند کات یو مشق کردن لسمر هه فیتان وانا. لیرمدا قوتای
هوی دوز بنه وای وانا شار او وکان دهر برینیک دمات. نالی کردنه وای له
نوانپش چند پرسیرانیک ده گرنه خو که وه لاکامی راسته و خویان
ناشکر ایان نهیت له ناو دقیک بان پارچه نووسراویکدا.

گرمایان قوتای تم رستی خوننگه:

Water vapour and other gases were trapped in the hot material of the young earth.

لیرمدا ماموستا دمتوان دارا له قوتای بان بکات تم رستی خپلاره ووه
ته وای بکونو یو تم مه به سمش به کی له ووشانی له ژریا دان هه لیریزان:
Water vapour is a....

(liquid, gas, solid)

تم مش نمونه به کی تره:

Going on a journey is very pleasant, but I like to go by myself.

I can enjoy society in a room but out of doors nature is company enough for me.

لیرمدا ماموستا دمتوان تم پرسپاره ناماده بکات:

The writer can enjoy the company of other people.....

- (a) When he goes on a walk.
- (b) When he goes on a journey.
- (c) When he stays indoors.

هر چنده خانی سونیم (C) به دققی نیسای ناکه ویت به درچالو لم پارچه ی
سرموددا ژماره بک ژمان به دمت ویه که تمه وولامه راسته که به.
هر ووه ماموستا دمتوان جار به جار چند راهیتانیک هاسوچشن
لاماده بکات له چمند دقتیک ینگلیزی یا چنده دقتیک و مرگیرای بایرته
مه به جی به کات قوتای.

دانان گرننگو سووی لهره ننگه ینشه هوی دوروخستی گرننگو
سووی پتری هه فیتان له دقتیک قوتای دا. نه تانه ت نگر قوتای براری
دایبته به دوی وانی وشه بک یا دمت ووازه بک بگریت له ناو لهره ننگدا

بریوسته هه ننگوای به دمت هه فیتان یته. (برایتو ماکگر بگورو
1976: 38).

هر چونیک یت تم جوړه پوچونو گرننگی لهره ننگ کم ناکاته ووه
ماموستای لپهاتو کاتیک گونجاو به سمرده بایت پوچون به ی به کارهیتان
لهره ننگو سوودو گرتن لو هه موو زانیاری پانی که تپه زو شایان
و میرهیتانه که باشرین فرهغه. ره ننگی ینگلیزی. ینگلیزی به
سه بارمت به لیر یون له تم زمانه بیانیه.

له لایه کی تره و زنجیره به کی ویکو ینک چند راهیتانیک لگه بشتن
به یستن هه ننگوایکی زور گرننگی بگره یو پیشی پر و سیه پالشی کردن
چالاکي خونینده وای فر اوانه، به لام جیکه داخه که لم چالاکي به
ته وای پشنگوی خراوه له لایه ن زور به ی زوری ماموستایان. سیر
لوه به هه ننگ له ماموستایان زمان ینگلیزی لاکلار نین که تم چالاکي به
به شتیکی بچیتسی پر و گر امی رسمی زمان ینگلیزی به له قوتای
دوانا ونندی دا.

تمه لیرمدا هیچ بختی ناکه گرتن که دملین دهه کانی کمرستی لم
چالاکي به له ریری ماموستای Teacher's Guide یولی چواروچو
پنجبه می دوانا ونندی دا چاپ گراونو هه ووهها به شیکن له شریه
تومار کراوه کانی زمان ینگلیزی له زور قوتایخانه دوانا ونندی به کانی
دستخده کمون.

یو وودن کردنه و، دوی همر دقتیک کمرستی نلو براد پرسپار
تومار کراون، به کم چوار پرسپار له جوری Yes/No وشه که ی تریان
دو جوړون. به که میان دواوی کورته ولام ده کات short answer
questions دو مریان دواوی هه لیرمدا ناکه وه لاکم ده کات له تریان
دو کورته ووه لآچا alternative questions. نه نجام دان تم
چالاکي پیش، جگه له وای که رو لیکي زور گرننگی هه به یو فراوان کردن
کوگای وشو دمت ووازه، هوی به کی کار بگره له که مکرده وای له و
بیزاری به کی به لاسی رو به ووی قوتایان دهیت له لاکامی قورسای
لهر کی لیر یو وای زمانیک یتان وه ک ینگلیزی له نیوان چوار دیوار دا.

له کوزتای بامه کمانه و دملین چمند توانای قوتان یو ک بشتن وانی
وشو دمت ووازه نوی پزیت، ناکه تمه له لریگی یستن بان
خونینده ویت، تم وشاته به شیوه به کی لاستر و خیر اثر کوگای ناچالاک
به جی دملین و ده به شتیکی کوگا چالاکي به کی وشو دمت ووازه
قوتای. نه دمت تیا توانا چمندین به کارهیتان تم دهر برینانه به که له
قسه کردنو نووسیه وده ته نجام دهر نین.

نه نجام

بایخ نه دان به وشو دمت ووازه له لایه ن ریازی یستن ووتن که له و

ملخص البحث

«نحو تعليم المقررات الضوئية في المرحلة ما بعد المتوسطة»

د. عبد الحميد يعقوب جبر اليل
استاذ مساعد
قسم اللغة الانكليزية - كلية الآداب
جامعة صلاح الدين

لقد أدى احمال المقررات اللغوية النسي من قبل الطريقة السمعية -
النطقية التي سادت مختلف انحاء العالم قرابة الثلاثين عاماً الاخيرة،
خصوصاً في المراحل المبكرة من تعليم اللغات الاجنبية، الى لجزء كبيرة في
خزين المقررات اللغوية لدى طلبة المرحلة ما بعد المتوسطة وبالتالي المرحلة
المتقدمة. الا ان الطريقة المذكورة وانماكس لسفحتها على الكتاب المنهجي
ليست هي المسؤل الوحيد من هذه المعضلة حيث ان عددا كبيرا من
المدرسين يتحملون تقصلا يستهان به من المسؤولية بهذا الصدد.

يوضح هذا البحث كيف ان المدرس المخلص والكفوء يتجاوز حدود
طريقة التدريس التقليدية والكتاب المقرر احياناً لتطوير كفاءة الطلبة في مجال
المقررات اللغوية للغة الانكليزية ليس فقط على صعيد الاستيعاب بل وعلى
صعيد الانتاج ايضاً.

ان تطوير القدرة الاستيعابية والانتاجية للمقررات الناشطة لا يتحقق
دون فهم العلاقة الدلالية بين اللغة الاجنبية ولغة الطالب بديابة ومن ثم
التعرف على استخدامهما للتواصل من خلال تدرب منتظم للطلاب على
تمثيل الادوار وتقديم تقارير شفوية او تحريرية قصيرة ومفهومة حول
الاحداث والجابة اليومية والاحتمالات الخاصة للطلبة.

ومن جهة اخرى ينبغي عدم اسقاط المقررات غير الناشطة عن الحساب
ويتم ذلك من خلال القراءة الواسعة والاستيعاب السمي وهاتين ازمية
تدريب الطلبة على صياغة الكليات والاستدلال واستخدام الغاموس.

الا ان ذلك كله يتوقف على اشراف وتوجيه منتظم وفعال من جانب
المدرس.

نزيكهي سي سأل له جيهاندا بلاوي بوتونه به تايبهق له قونافه
ستاره تافاي به كان لير كرجن زمانه يازيه كاندا بوونه هوي كه له بيكي زور
كه ورمي كوكاي وشمو دستوازي قوتاي قونافى دونافه ندى نه نانت
قونافى پيش كه وتوو. به لام نه نيا شيوازي ساوبر اوو ره ننگدانه وى
فله سه كه له كتبي مه نه جردا به رپر سيار زيه له م كيشه به، به لكو
زماره به كي زوري ماموستا ياش به رپر سيارن لم بر و سه به .

لم باسه روون دهكانه وه كه چون ماموستاي دلوزو و ليهاتوو ناوه
سووري شيوازي نه قلدي لير كردنو كتبي مه نه جى جن ده عيلت بو
پهره يندان تواناي قوتاي بيان سه باره ت به وشمو دستوازي زمان
نينكليزي له هه دوو لاسي نه گيشتنو به رهم هيناندا.

نه گيشتنو به رهم هينان وشمو دستوازي چالاك نايه تدهى بن
نه گيشتن به يوه ندى سيماتيكي له نيوان وشمو دستوازي زمان
نينكليزي و زمان زنگامي قوتاي له سه رناده او دواي له مه وه دست هينان
شاره زاي دهر باره وشكان به رنكيه سياتي واتادارو له كوتاي دا
به كار هينانان به مه به مستق به يوه ندى كرجن سر وشق به راهيتايكي
رينكويكي قوتاي بيان له سه رو لئو ناندنو پيش كمش كرجن راهبورون
زاره كي ونورسواوي كورت دهر باره زيانور ووداوه كان وروالته.

له لايكي تره وه دهر شو دستوازي ناچالاكيش لم بايه خواته بن
بهش نه كرتبت. نه مش له رينكيه جالاكي غونينده وى فراوانو چالاكي
نه گيشتن به ييشن ده كرى ليردا به ويسته قوتاي بيان راهبورون له سه ر
داريشتن وشمو هه هينانو به كار هينان له رهم نكي چالاك.

كوكاي وشمو دستوازي قوتاي بيان، به چالاكو ناچالاكوه، به بن
سه ر وشقو به شدار بيونون رينكويينكو كار به كي ماموستا به رهم
نمينتبت.

سه ر چاوه كان

1. Bright, J. A. & McGregor, G. P. (1976) Teaching English as a second Language. Longman, Hong Kong.
2. Lado, R. (1979) Language Teaching, McGraw Hill, Inc., India.
3. Murcia, m& Rosenweig, F. (1990) Teaching English as a Foreign Languages, Newbury House Publishers, Inc. USA.
4. Widdowson, H. (1979). Teaching Language as Communicatio, OUP
5. Wilkins, D. (1978) Linguistics in Language Teaching, Edward Arnold, Ltd., London.